

DECYZJA KOMISJI

z dnia 24 sierpnia 2012 r.

w sprawie zmiany załącznika I do rozporządzenia (WE) nr 715/2009 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie warunków dostępu do sieci przesyłowych gazu ziemnego

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

(2012/490/UE)

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając rozporządzenie (WE) nr 715/2009 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie warunków dostępu do sieci przesyłowych gazu ziemnego i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1775/2005⁽¹⁾, w szczególności jego art. 23 ust. 2,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Rozporządzeniem (WE) nr 715/2009 ustanowiono niedyskryminacyjne zasady określające warunki dostępu do systemów przesyłowych gazu ziemnego, tak aby zapewnić prawidłowe funkcjonowanie rynku wewnętrznego gazu. Ponieważ dublowanie systemów przesyłowych gazu ziemnego jest w większości przypadków nieekonomiczne i nieefektywne, konkurencję na rynkach gazu ziemnego stymuluje dostęp stron trzecich, w ramach którego otwiera się infrastrukturę dla wszystkich dostawców w przejrzysty i niedyskryminacyjny sposób. Częste występowanie ograniczeń kontraktowych, polegających na tym, że użytkownicy sieci nie mogą uzyskać dostępu do systemów przesyłowych, pomimo iż fizyczna zdolność jest dostępna, stanowi przeszkodę na drodze do realizacji wewnętrznego rynku energii.
- (2) Doświadczenia praktyczne pokazały, że pomimo zastosowania niektórych zasad zarządzania ograniczeniami, takich jak oferowanie zdolności przerywanych zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1775/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 września 2005 r. w sprawie warunków dostępu do sieci przesyłowych gazu ziemnego⁽²⁾ i rozporządzeniem (WE) nr 715/2009, ograniczenia kontraktowe pozostają przeszkodą w unięcych sieciach przesyłowych gazu, utrudniającą rozwój dobrze funkcjonującego rynku wewnętrznego gazu. Dlatego należy zmienić wytyczne dotyczące stosowania procedur zarządzania ograniczeniami w wypadku ograniczeń kontraktowych. Zgodnie z art. 23 ust 3 rozporządzenia (WE) nr 715/2009 proponowane wytyczne powinny odzwierciedlać różnice między krajowymi systemami gazowymi i mogą ustanawiać minimalne wymagania, które należy spełnić w celu zapewnienia niedyskryminacyjnych i przejrzystych warunków dostępu do sieci odnośnie do procedur zarządzania ograniczeniami.
- (3) Procedury zarządzania ograniczeniami należy stosować w wypadku ograniczeń kontraktowych i mają one na

celu rozładowanie takich sytuacji poprzez skierowanie niewykorzystanej zdolności z powrotem na rynek w celu ponownej alokacji w ramach zwykłych procedur alokacji.

- (4) W przypadku gdy w punkcie połączenia międzysystemowego często powstają ograniczenia fizyczne, procedury zarządzania ograniczeniami są bezużyteczne. W takich przypadkach rozwiązanie należy sprawdzić z perspektywy planowania sieci i inwestycji.
- (5) Zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 713/2009⁽³⁾ Agencja ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki („Agencja”) powinna monitorować i analizować wdrażanie tych wytycznych. Jest rzeczą konieczną, aby operatorzy systemów przesyłowych publikowali informacje niezbędne do identyfikacji występowania ograniczeń kontraktowych za pomocą użytecznego formatu.
- (6) Zgodnie z art. 24 rozporządzenia (WE) nr 715/2009 krajowe organy regulacyjne zapewniają zgodność z tymi wytycznymi.
- (7) Aby zapewnić stosowanie procedur zarządzania ograniczeniami w jak najskuteczniejszy sposób we wszystkich punktach połączeń międzysystemowych oraz dążyć do maksymalizacji dostępnych zdolności we wszystkich sąsiadujących systemach wejścia-wyjścia, niezwykle ważne jest, aby krajowe organy regulacyjne i operatorzy systemów przesyłowych z różnych państw członkowskich i w obrębie poszczególnych państw członkowskich ściśle współpracowali ze sobą. Krajowe organy regulacyjne i operatorzy systemów przesyłowych powinni w szczególności mieć na uwadze najlepsze praktyki i dokładać starań w celu harmonizacji procedur zmierzających do realizacji tych wytycznych. Działając zgodnie z art. 7 rozporządzenia (WE) nr 713/2009, Agencja i krajowe organy regulacyjne powinny zapewnić wdrożenie w odpowiednich punktach wejścia i wyjścia w całej Unii skutecznych procedur zarządzania ograniczeniami.
- (8) Ponieważ operatorzy systemów przesyłowych posiadają szczegółowe informacje dotyczące fizycznego wykorzystania systemu oraz znajdują się w najlepszym położeniu, aby ocenić przyszłe przepływy, celowe jest, aby to oni określali ilość dodatkowej zdolności, jaką należy udostępnić oprócz obliczonej zdolności technicznej. Oferując zdolność ciągłą większą niż dostępna zdolność

⁽¹⁾ Dz.U. L 211 z 14.8.2009, s. 36.⁽²⁾ Dz.U. L 289 z 3.11.2005, s. 1.⁽³⁾ Dz.U. L 211 z 14.8.2009, s. 1.

techniczna przy uwzględnieniu scenariuszy przepływu i zakontraktowanych zdolności, operatorzy systemów przesyłowych podejmują ryzyko, które powinno być odpowiednio wynagradzane. Na potrzeby określenia przychodów operatorów systemów przesyłowych taką dodatkową zdolność należy jednak przydzielać tylko w przypadku, gdy cała pozostała zdolność, w tym zdolność wynikająca ze stosowania innych procedur zarządzania ograniczeniami, została przydzielona. Operatorzy systemów przesyłowych powinni ściśle współpracować w celu wyznaczenia zdolności technicznych. W celu rozwiązania potencjalnych problemów polegających na powstaniu ograniczeń fizycznych operatorzy systemów przesyłowych powinni stosować środek najbardziej efektywny pod względem kosztów, z uwzględnieniem odkupienia zdolności lub podjęcia innych środków technicznych bądź komercyjnych.

- (9) Należy zatem odpowiednio zmienić rozporządzenie (WE) nr 715/2009.
- (10) Środki przewidziane w niniejszej decyzji są zgodne z opinią komitetu ustanowionego na mocy art. 51 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/73/WE ⁽¹⁾,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

W załączniku I do rozporządzenia (WE) nr 715/2009 wprowadza się zmiany zgodnie z załącznikiem do niniejszej decyzji.

Artykuł 2

Niniejsza decyzja wchodzi w życie dwudziestego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Sporządzono w Brukseli dnia 24 sierpnia 2012 r.

W imieniu Komisji
José Manuel BARROSO
Przewodniczący

⁽¹⁾ Dz.U. L 211 z 14.8.2009, s. 94.

ZAŁĄCZNIK

W załączniku I do rozporządzenia (WE) nr 715/2009 wprowadza się następujące zmiany:

1) pkt 2.2 otrzymuje brzmienie:

„2.2. Procedury zarządzania ograniczeniami w przypadku ograniczeń kontraktowych

2.2.1. Przepisy ogólne

1. Przepisy pkt 2.2 stosuje się do punktów połączeń międzysystemowych pomiędzy sąsiadującymi systemami wejścia-wyjścia, niezależnie od tego, czy są rzeczywiste czy wirtualne, pomiędzy co najmniej dwoma państwami członkowskimi lub w obrębie jednego państwa członkowskiego w zakresie, w jakim punkty te są objęte procedurami rezerwacji dla użytkowników. Mogą one mieć również zastosowanie w stosunku do punktów wejścia z państw trzecich i punktów wyjścia do państw trzecich w zależności od decyzji właściwego krajowego organu regulacyjnego. Punkty wyjścia do odbiorców końcowych oraz sieci dystrybucji, punkty wejścia z terminali LNG i zakładów produkcyjnych oraz punkty wejścia-wyjścia z i do instalacji magazynowych nie podlegają przepisom pkt 2.2.
2. W oparciu o informacje publikowane przez operatorów systemów przesyłowych na podstawie sekcji 3 niniejszego załącznika i, w stosownych przypadkach, potwierdzone przez krajowe organy regulacyjne Agencja publikuje do dnia 1 marca każdego roku, poczynając od roku 2014, sprawozdanie z monitorowania w zakresie ograniczeń w punktach połączeń międzysystemowych odnośnie do produktów z zakresu zdolności ciągłej sprzedawanych w poprzednim roku z uwzględnieniem, w jak największym zakresie, handlu zdolnościami przesyłowymi na rynku wtórnym i wykorzystania zdolności przerywanych.
3. Wszelka dodatkowa zdolność udostępniona w wyniku zastosowania jednej z procedur zarządzania ograniczeniami przewidzianych w pkt 2.2.2, 2.2.3, 2.2.4 i 2.2.5 oferowana jest przez odpowiednich operatorów systemów przesyłowych w ramach zwykłego procesu alokacji.
4. Środki określone w pkt 2.2.2, 2.2.4 i 2.2.5 wdraża się z dniem 1 października 2013 r. Punkt 2.2.3 ppkt 1–5 stosuje się od dnia 1 lipca 2016 r.

2.2.2. Zwiększanie zdolności poprzez mechanizm nadsubskrypcji i wykupu

1. Operatorzy systemów przesyłowych przedstawiają i po zatwierdzeniu przez krajowy organ regulacyjny wdrażają motywacyjny mechanizm nadsubskrypcji i wykupu, aby zaoferować dodatkową zdolność ciągłą. Przed wdrożeniem krajowy organ regulacyjny konsultuje się z krajowymi organami regulacyjnymi sąsiednich państw i uwzględnia opinie krajowych organów regulacyjnych sąsiednich państw. Dodatkowa zdolność została zdefiniowana jako zdolność ciągła udostępniana w dodatku do zdolności technicznej punktu połączenia międzysystemowego obliczanej na podstawie art. 16 ust. 1 wzmiankowanego rozporządzenia.
2. Mechanizm nadsubskrypcji i wykupu zapewnia operatorom systemów przesyłowych zachętę w celu udostępniania dodatkowej zdolności z uwzględnieniem warunków technicznych, takich jak wartość opałowa, temperatura i prognozowane zużycie dla odpowiedniego systemu wejścia-wyjścia oraz zdolności w sąsiadujących sieciach. Operatorzy systemów przesyłowych stosują dynamiczne podejście do przeliczania zdolności technicznej lub dodatkowej systemu wejścia-wyjścia.
3. Mechanizm nadsubskrypcji i wykupu opiera się na systemie zachęt odzwierciedlającym ryzyko operatorów systemów przesyłowych związane z oferowaniem dodatkowej zdolności. Mechanizm jest zbudowany w taki sposób, aby przychody ze sprzedaży dodatkowej zdolności oraz koszty wynikające z mechanizmu wykupu lub środków na podstawie art. 6 były współdzielone między operatorami systemów przesyłowych i użytkownikami sieci. Krajowe organy regulacyjne decydują w sprawie podziału przychodów i kosztów pomiędzy operatorem systemu przesyłowego i użytkownikiem sieci.
4. W celu określenia przychodów operatora systemu przesyłowego zdolność techniczna, w szczególności zdolność będąca przedmiotem rezygnacji, a także, w odpowiednich przypadkach, zdolność będąca skutkiem zastosowania mechanizmu udostępniania zdolności ciągłej z jednodniowym wyprzedzeniem na zasadzie »wykorzystaj lub strać« i mechanizmu opartego na długoterminowej zasadzie »wykorzystaj lub strać«, jest uznawana za alokowaną przed jakąkolwiek zdolnością dodatkową.
5. Określając zdolność dodatkową, operator systemu przesyłowego uwzględnia scenariusze statystyczne dotyczące prawdopodobnej ilości fizycznie niewykorzystanej zdolności w danej chwili i w danym punkcie połączeń międzysystemowych. Uwzględnia on także profil ryzyka związanego z oferowaniem dodatkowej zdolności, który nie prowadzi do nadmiernych zobowiązań z tytułu wykupu. Mechanizm nadsubskrypcji i wykupu zawiera również oszacowanie prawdopodobieństwa i kosztów wykupu zdolności na rynku i odzwierciedla je w ilości dodatkowej zdolności, która ma być udostępniona.
6. Jeżeli jest to konieczne do utrzymania integralności systemu, operatorzy systemów przesyłowych stosują rynkową procedurę wykupu, w ramach której użytkownicy sieci mogą oferować zdolność. Użytkownicy sieci są powiadamiani o stosowanej procedurze wykupu. Stosowanie procedury wykupu pozostaje bez uszczerbku dla odpowiednich środków awaryjnych.
7. Przed zastosowaniem procedury wykupu operatorzy systemów przesyłowych weryfikują możliwość utrzymania integralności systemu w najbardziej efektywny kosztowo sposób przy zastosowaniu alternatywnych środków technicznych i komercyjnych.

8. Przedstawiając mechanizm nadszypcji i wykupu, operator systemu przesyłowego przedkłada krajowemu organowi regulacyjnemu wszystkie istotne dane, oszacowania i modele, aby umożliwić temu ostatniemu ocenę mechanizmu. Operatorzy systemów przesyłowych składają krajowemu organowi regulacyjnemu regularne sprawozdania z funkcjonowania mechanizmu oraz, na wniosek krajowego organu regulacyjnego, przedstawiają wszystkie odpowiednie dane. Krajowy organ regulacyjny może zażądać, aby operator systemu przesyłowego wprowadził zmiany do mechanizmu.

2.2.3. Mechanizm udostępniania zdolności ciągłej z jednodniowym wyprzedzeniem na zasadzie »wykorzystaj lub strać«

1. Krajowe organy regulacyjne zobowiązują operatorów systemów przesyłowych do stosowania co najmniej zasad określonych w pkt 3 dla każdego użytkownika sieci w punktach połączeń międzysystemowych w odniesieniu do zmiany początkowej nominacji, jeżeli coroczne sprawozdanie Agencji z monitorowania zgodnie z pkt 2.2.1 ppkt 2 wykaże, że podczas procedur alokacji zdolności w czasie trwania roku objętego sprawozdaniem w punktach połączeń międzysystemowych zapotrzebowanie przekraczało ofertę przy cenie wywoławczej, gdy wykorzystywane są aukcje, w danym roku lub w kolejnych dwóch latach:
 - a) w odniesieniu do co najmniej trzech produktów z zakresu zdolności ciągłej o czasie trwania wynoszącym jeden miesiąc; lub
 - b) w odniesieniu do co najmniej dwóch produktów z zakresu zdolności ciągłej o czasie trwania wynoszącym jeden kwartał; lub
 - c) w odniesieniu do co najmniej jednego produktu z zakresu zdolności ciągłej o czasie trwania wynoszącym co najmniej jeden rok; lub
 - d) w przypadku gdy nie zaoferowano produktu z zakresu zdolności ciągłej o czasie trwania wynoszącym nie mniej niż jeden miesiąc.
2. Jeżeli coroczne sprawozdanie z monitorowania wykaże, że sytuacja określona w pkt 1 prawdopodobnie nie powtórzy się w ciągu kolejnych trzech lat, np. ze względu na udostępnienie zdolności w wyniku fizycznego powiększenia sieci lub rozwiązania umów długoterminowych, to krajowe organy regulacyjne mogą postanowić o zakończeniu mechanizmu udostępniania zdolności ciągłej z jednodniowym wyprzedzeniem na zasadzie »wykorzystaj lub strać«.
3. Renominacja zdolności ciągłej jest dozwolona w zakresie od 10 % do 90 % zdolności zakontraktowanej przez użytkownika sieci w danym punkcie połączeń międzysystemowych. Jeżeli jednak nominacja przekracza 80 % zakontraktowanej zdolności, to połowa nienominowanej ilości może być renominowana w górę. Jeżeli nominacja nie przekracza 20 % zakontraktowanej zdolności, to połowa nominowanej ilości może być renominowana w dół. Stosowanie przepisów niniejszego punktu pozostaje bez uszczerbku dla odpowiednich środków awaryjnych.
4. Pierwotny posiadacz zakontraktowanej zdolności może renominować ograniczoną część swojej zakontraktowanej zdolności ciągłej na zasadzie zdolności przerywanej.
5. Przepisów pkt 3 nie stosuje się do użytkowników – osób lub przedsiębiorstw oraz przedsiębiorstw przez nie kontrolowanych na mocy art. 3 rozporządzenia (WE) nr 139/2004 – posiadających w poprzedzającym roku mniej niż 10 % rocznej zdolności technicznej oferowanej w punkcie połączeń międzysystemowych.
6. W odniesieniu do punktów połączeń międzysystemowych, gdzie stosuje się mechanizm udostępniania zdolności ciągłej z jednodniowym wyprzedzeniem na zasadzie »wykorzystaj lub strać« zgodnie z pkt 3, krajowy organ regulacyjny przeprowadza ocenę związku z mechanizmem nadszypcji i wykupu na podstawie pkt 2.2.2, co może spowodować podjęcie przez krajowy organ regulacyjny decyzji o niestosowaniu przepisów pkt 2.2.2 w tych punktach połączeń międzysystemowych. Decyzję taką zgłasza się bezzwłocznie Agencji i Komisji.
7. Krajowy organ regulacyjny może postanowić o wprowadzeniu mechanizmu udostępniania zdolności ciągłej z jednodniowym wyprzedzeniem na zasadzie »wykorzystaj lub strać« zgodnie z pkt 3 w odniesieniu do danego punktu połączeń międzysystemowych. Przed podjęciem decyzji krajowy organ regulacyjny konsultuje się z krajowymi organami regulacyjnymi sąsiednich państw członkowskich. Przyjmując decyzję, krajowy organ regulacyjny uwzględnia opinie krajowych organów regulacyjnych z sąsiednich państw.

2.2.4. Rezygnacja z zakontraktowanej zdolności

Operatorzy systemów przesyłowych przyjmują każdy przypadek rezygnacji ze zdolności ciągłej zakontraktowanej przez użytkownika sieci w punkcie połączenia międzysystemowego, z wyjątkiem produktów z zakresu zdolności o czasie trwania nieprzekraczającym jednego dnia. Użytkownik sieci zachowuje swoje prawa i obowiązki na mocy umowy dotyczącej zdolności, dopóki zdolność nie zostanie ponownie przydzielona przez operatora systemu przesyłowego, i w zakresie, w jakim nie zostanie ponownie przydzielona przez operatora systemu przesyłowego. Zdolność będącą przedmiotem rezygnacji uznaje się za ponownie przydzieloną dopiero po alokacji całej dostępnej zdolności. Operator systemu przesyłowego niezwłocznie powiadamia użytkownika sieci o ponownym przydzieleniu zdolności, która była przedmiotem jego rezygnacji. Szczegółowe warunki rezygnowania ze zdolności, zwłaszcza w przypadku gdy kilku użytkowników sieci rezygnuje ze swoich zdolności, są zatwierdzane przez krajowy organ regulacyjny.

2.2.5. Mechanizm oparty na długoterminowej zasadzie »wykorzystaj lub strać«

1. Krajowe organy regulacyjne zobowiązują operatorów systemów przesyłowych do częściowego lub całkowitego wycofywania zakontraktowanych zdolności w danym punkcie połączeń międzysystemowych, które to zdolności są systematycznie wykorzystywane w niepełnym zakresie przez użytkownika sieci, w przypadku gdy dany użytkownik nie sprzedał ani nie zaoferował na rozsądnych warunkach swojej niewykorzystanej zdolności i gdy inni użytkownicy sieci ubiegają się o zdolność ciągłą. Zakontraktowaną zdolność uznaje się za wykorzystywaną w niepełnym zakresie, w szczególności w przypadku gdy:
 - a) użytkownik sieci wykorzystuje rocznie średnio mniej niż 80 % swojej zakontraktowanej zdolności zarówno w okresie od dnia 1 kwietnia do dnia 30 września, jak i w okresie od dnia 1 października do dnia 31 marca przy efektywnym czasie trwania umowy wynoszącym ponad rok, czego nie może należycie uzasadnić; lub
 - b) użytkownik sieci systematycznie nominuje blisko 100 % swojej zakontraktowanej zdolności i renominuje w dół w celu obejścia przepisów określonych w pkt 2.2.3 ppkt 3.
 2. Uznaje się, że stosowanie mechanizmu udostępniania zdolności ciągłej z jednodniowym wyprzedzeniem na zasadzie »wykorzystaj lub strać« nie stanowi uzasadnienia uniemożliwiającego stosowanie przepisów pkt 1.
 3. W wyniku cofnięcia użytkownik sieci traci częściowo lub całkowicie swoją zakontraktowaną zdolność na dany okres lub na pozostały skuteczny czas trwania umowy. Użytkownik sieci zachowuje swoje prawa i obowiązki na mocy umowy dotyczącej zdolności, dopóki zdolność nie zostanie ponownie przydzielona przez operatora systemu przesyłowego, i w zakresie, w jakim nie zostanie ponownie przydzielona przez operatora systemu przesyłowego.
 4. Operatorzy systemów przesyłowych regularnie przedkładają krajowym organom regulacyjnym wszystkie dane niezbędne do monitorowania stopnia wykorzystania zakontraktowanych zdolności dla skutecznego czasu trwania umów wynoszącego ponad rok lub powtarzających się kwartałów obejmujących co najmniej dwa lata.”;
- 2) w pkt 3.1.1 ppkt 1 wprowadza się następujące zmiany:
- a) lit. e) otrzymuje brzmienie:

„e) w dostępnym do pobrania formacie, który został uzgodniony pomiędzy operatorami systemów przesyłowych i krajowymi organami regulacyjnymi – na podstawie opinii w sprawie zharmonizowanego formatu, która jest wydawana przez Agencję – i który umożliwia analizę ilościową;”;
 - b) dodaje się lit. h) w brzmieniu:

„h) wszystkie dane udostępnia się z dniem 1 października 2013 r. za pomocą jednej ogólnounijnej centralnej platformy, ustanowionej przez ENTSO gazu na zasadach efektywności kosztowej;”;
- 3) w pkt 3.3 ppkt 1 dodaje się lit. h), i), j), k) i l) w brzmieniu:
- „h) przypadki nieuwzględnienia prawnie wiążących wniosków o produkty z zakresu zdolności ciągłej o czasie trwania wynoszącym co najmniej jeden miesiąc, w tym liczba nieuwzględnionych wniosków i wnioskowane ilości; oraz
 - i) w przypadku aukcji: gdzie i kiedy produkty z zakresu zdolności ciągłej o czasie trwania wynoszącym co najmniej jeden miesiąc zostały rozliczone po cenach wyższych niż cena wywoławcza;
 - j) gdzie i kiedy żadne produkty z zakresu zdolności ciągłej o czasie trwania wynoszącym co najmniej jeden miesiąc nie zostały zaoferowane w ramach zwykłego procesu alokacji;
 - k) całkowita zdolność udostępniona poprzez procedury zarządzania ograniczeniami opisane w pkt 2.2.2, 2.2.3, 2.2.4 i 2.2.5 z podziałem na poszczególne procedury zarządzania ograniczeniami;
 - l) lit. h)–k) stosuje się od dnia 1 października 2013 r.”.
-